

Wijchense Méérvleer 4

Nieuwsbrief voor Wijchense vleermuisactiviteiten - 4 juli 2014

Redactie: Hans Hollander, hanshollander@xmsnet.nl

Inhoud

Resultaten Vleermuizen in mijn tuin 2014 - 4	2
Bat survey Bastien Thomas in Wijchen	4
Bat survey Overasseltse en Hatertse Vennen	6
Vleermuisexcursie 19 juni 2014: Balgoy e.o.	7
De vleermuizen in de Passerel aan de Passedwarssstraat	8
Vleermuisexcursies Wijchen	8
Oproep voor foto's en kopij!	8



Figuur 1. Gewone dwergvleermuis (foto: Henk Tacken).

Henk mailde 2 juli: "Over vleermuizen gesproken. Vleermuizen zitten hier op de Helmkruidstraat niet alleen buiten, maar ook binnen in mijn huis in de open haard."

Resultaten Vleermuizen in mijn tuin 2014 - 4

Na een mooie aprilmaand, waren de eerste weken van mei beduidend minder, met koude nachten en meer regen. Dit had een duidelijk effect op de waarnemingen in de eerste 3 tuinen (weinig activiteit). Ook bleek dat er toch nog een 'oude' microfoon op de Batlogger zat. Na tuin 3 is een betere (waterbestendiger) microfoon geplaatst. De eerste 3 tuinen krijgen een herkansing begin juli.

De tweede helft van mei had een aantal warme dagen en nachten, maar ook trok regelmatig regen over. Het aantal opnamen liep op. Het weer was in de eerste 2 weken van juni goed, heet af en toe, en sommige nachten waren zwoel met veel insecten. Af en toe was er regen, wat ook in de opnames terugkomt (ruis). In de tweede helft van juni was het minder warm en waren er een aantal heel goede nachten (figuur 1).

Tabel 1 laat zien dat er al bijna 10.000 opnamen zijn gemaakt, 9.629 om precies te zijn. In principe zijn de resultaten per nacht weergegeven; soms zijn de opnamen per datum op de harde schijf gezet. Nogmaals een vriendelijk verzoek de resultaten steeds **per nacht (van ca. 22.00 uur tot 6.00 uur)** in één map op te slaan en niet per datum! Dit vergemakkelijkt de analyses aanzienlijk.

De batlogger heeft nu 41 nachten op 18 locaties gestaan. Van de Kraaijenberg en de Helmkruidstraat zijn nog niet alle nachten geanalyseerd; in totaal moeten 2.679 opnamen nog op naam worden gebracht. De Lingert blijft toplocatie, gevolgd door Elsland en Helmkruidstraat (figuur 2).

Drie dwergvleermuizen en drie algemene soorten

Van de 6.950 geanalyseerde opnamen (passages van een vleermuis) is 87,8% van de gewone dwergvleermuis. Naast de gewone dwergvleermuis zijn ook ruige (5,8%) en kleine dwergvleermuis (1,4%) geregistreerd. De opnamen van de kleine dwergvleermuis moeten nog worden gevalideerd, maar in elk geval één opname van het dak van het gemeentehuis is van deze soort. Een deel zal bij de validatie waarschijnlijk worden toegeschreven aan de gewone. 3,8% van de geanalyseerde opnamen tot nu toe is van de rosse vleermuis en 0,5% van de gewone grootoorvleermuis. De laatvlieger is relatief weinig gedetecteerd (26 opnames).

Bijzondere soorten, deels nog onder voorbehoud

Er zijn (nog niet bevestigde) opnamen van gewone baardvleermuis (1x, Klompenmaker), tweekleurige vleermuis (2x, De Gamert en De Lingert) watervleermuis (4x, 4 adressen) en meervleermuis (1x, De Lingert). Ook is er een groot aantal waarnemingen van een 'Myotis-soort' (de groep van baard-, water-, meervleermuis) op De Flier. Water- en meervleermuis worden doorgaans niet in tuinen waargenomen, dus dit kan een misser zijn. Op de Oudelaan zijn in de nacht van 14 op 15 juni 2 opnamen gemaakt van een bosvleermuis, wat inmiddels zeker is.

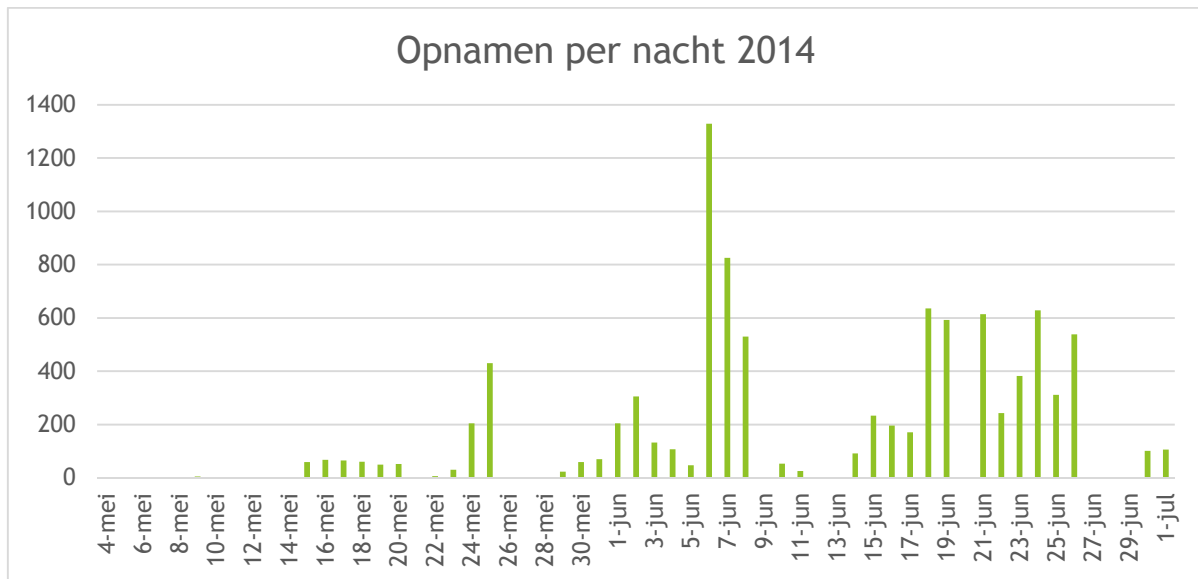
De legenda bij de tabel 1 is:

Soorten: gd = gewone dwergvleermuis, rd = ruige dwergvleermuis, kd = kleine dwergvleermuis (mogelijk), rv = rosse vleermuis, lv = laatvlieger, BosV = bosvleermuis, TV = tweekleurige vleermuis, go = gewone grootoorvleermuis, wv = watervleermuis, bv = baardvleermuis (onzeker), ? = onbekend, tot = totaal.

De resultaten van 2013 zijn te vinden op <http://www.zoogdiervereniging.nl/hoppingWijchen>. De tweede ronde na de zomer (met max. 2 nachten/tuin) is nu gepland. Wordt dus vervolgd!
Hans Hollander, hanshollander@xmsnet.nl

Adres	Van	Tot	Nachten	GD	RD	KD	RV	LV	BosV	TV?	GO	WV	MV?	BV?	?	Tot
Saltshof 1114	4-mei	5-mei	22-6													0
Ringlaan 150	9-mei	10-mei	22-6				2								3	5
Heilige Stoel 65-01	13-mei	14-mei	22-6													0
Oudelaan 2005	15-mei	16-mei	22-6	23	3		19								15	60
Klompemaker 20	16-mei	17-mei	22-6	49	7		8				1				3	68
	17-mei	17-mei	22-24	51	10	2	3									66
	18-mei	19-mei	22-6	34	9	3								1	14	61
Reigerstraat 46	19-mei	20-mei	22-6	29	4		3	2							12	50
	20-mei	21-mei	22-6	41	5	2		2							2	52
De Flier 3310	22-mei	22-mei	22-24	6											1	7
	23-mei	23-mei	22-24	15	8		1								7	31
	24-mei	24-mei	22-24	45	8	4		1							147	205
	25-mei	25-mei	0-6	18	6	2	1								2	29
Meidoornstraat 3	25-mei	27-mei	22-6	376	28	14	4	3			2	1			3	431
Oosterweg 66	29-mei	30-mei	22-6	23	1											24
	30-mei	31-mei	22-6	41	8		9	1				1				60
	31-mei	1-jun	22-6	55	5	4	4								2	70
Balgoijseweg 72	1-jun	2-jun	22-6	159	28	0	8	2			1				7	205
	2-jun	3-jun	22-6	251	34	0	12	2			1				6	306
Koeweg 24	3-jun	4-jun	22-6	98	3	20	10				2					133
	4-jun	5-jun	22-6	91	3	2	10								2	108
	5-jun	6-jun	22-6	34	1	11	1								1	48
De Lingert 51-41	6-jun	7-jun	22-6	1260	37	5	1				12			1	13	1329
	7-jun	8-jun	22-6	738	45	15	10	1							16	825
	8-jun	9-jun	22-6	460	35	5	7			1	1				21	530
Blauwe Hof 68-20	10-jun	11-jun	22-6	40	4		9									53
	11-jun	12-jun	22-6	16	2		7	1								26
Oudelaan 2005	14-jun	15-jun	22-6	41	11		35		2						3	92
De Gamert 23-10	15-jun	16-jun	22-6	204	3		2					1			23	233
	16-jun	17-jun	22-6	148	17	1	9								21	196
	17-jun	18-jun	22-6	130	6		26			1					8	171
Elsland 19-38	18-jun	19-jun	22-6	599	21		12								4	636
	19-jun	20-jun	22-6												593	593
Kraaijenberg 78-04	21-jun	22-jun	22-6	310	26		9	1			1				267	614
	22-jun	23-jun	22-6												243	243
Helmkruidstraat 13	23-jun	24-jun	0-6												383	383
	24-jun	25-jun	22-6	599		4	5	2			16				3	629
	25-jun	26-jun	0-6												850	850
	26-jun	27-jun	22-6												538	538
Kasteellaan 22-24	30-jun	1-jul	22-6	47	20	6	18	6							4	101
Oudelaan 2005	1-jul	2-jul	22-6	74	8		20	2			1	1				106
Totaal				6105	406	100	265	26	2	2	38	4	1	1	2679	9629

Tabel 1. Voorlopige resultaten hopping detector Wijchen t/m half juni 2014. Lichtblauw = nog niet geanalyseerd. Lichtgroen = moet nog worden gevalideerd.



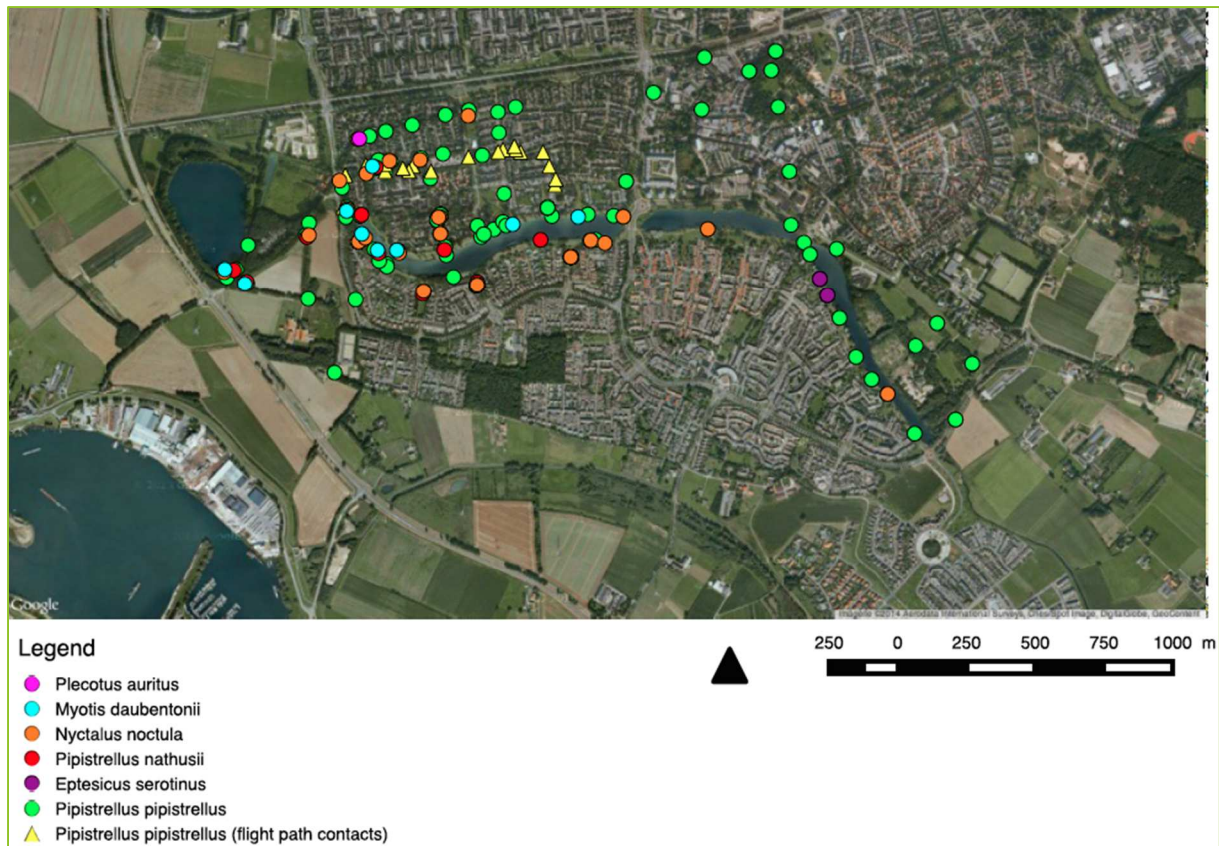
Figuur 2. Opnamen Batlogger Wijchen 2014 - eerste ronde 4 mei t/m 1 juli.

Bat survey Bastien Thomas in Wijchen

In the framework of a master research internship, a bat survey is carried out in Wijchen from May to August 2014. This study is focussed on the relationship between insect density and bat activity. The bat species chosen for this study is the common pipistrelle (*Pipistrellus pipistrellus*) which is the most common bat species in the Netherlands and especially in urban environments. In order to study this relationship between the different breeding periods (pregnancy, lactation and weaning), high-activity foraging habitats have been searched in a first time to be able to find a flight path and then a maternity roost. Afterwards, the activity of the common pipistrelle as well as the insect density has been sampled on 9 foraging habitats different between each period.

At the moment, flight paths with around 10 individuals have been found during pregnancy and lactation period on the west part of the lake. However, only 2 roosts with 2 individuals have been found no maternity roost. It can be explained by the huge dispersion of the individuals during lactation and the fact that individuals were already foraging when arrived on the tree lines, making it difficult to know from which direction they were coming from.

On the other hand, a general bat survey is carried out in order to know which species are present in Wijchen and what are their foraging habitat preferences. The species that have been contacted are the common pipistrelle, the Nathusius' pipistrelle (*Pipistrellus nathusii*), the Serotine (*Eptesicus serotinus*), the common Noctule (*Nyctalus noctula*), the Daubenton's bat (*Myotis daubentonii*), and the common long-eared bat (*Plecotus auritus*) (figure 3). The long eared-bat has been contacted only once in a tree-line while the other bat species are quite common in this area, especially near water bodies such as Wijchens Meer. The common pipistrelle seemed to forage mainly near water in may while it seems to have a bigger dispersion of the individuals during lactation in June with more individuals foraging on the tree lines and open areas than in May. Moreover, the common pipistrelle foraged to water bodies directly after sunset in may while it forages mainly in tree lines and other foraging habitats before foraging to water bodies later in the night. During some nights in June, the activity on the lake was very low compared to May.



Figuur 3. Vleermuiswaarnemingen Bastien Thomas mei en juni 2014.

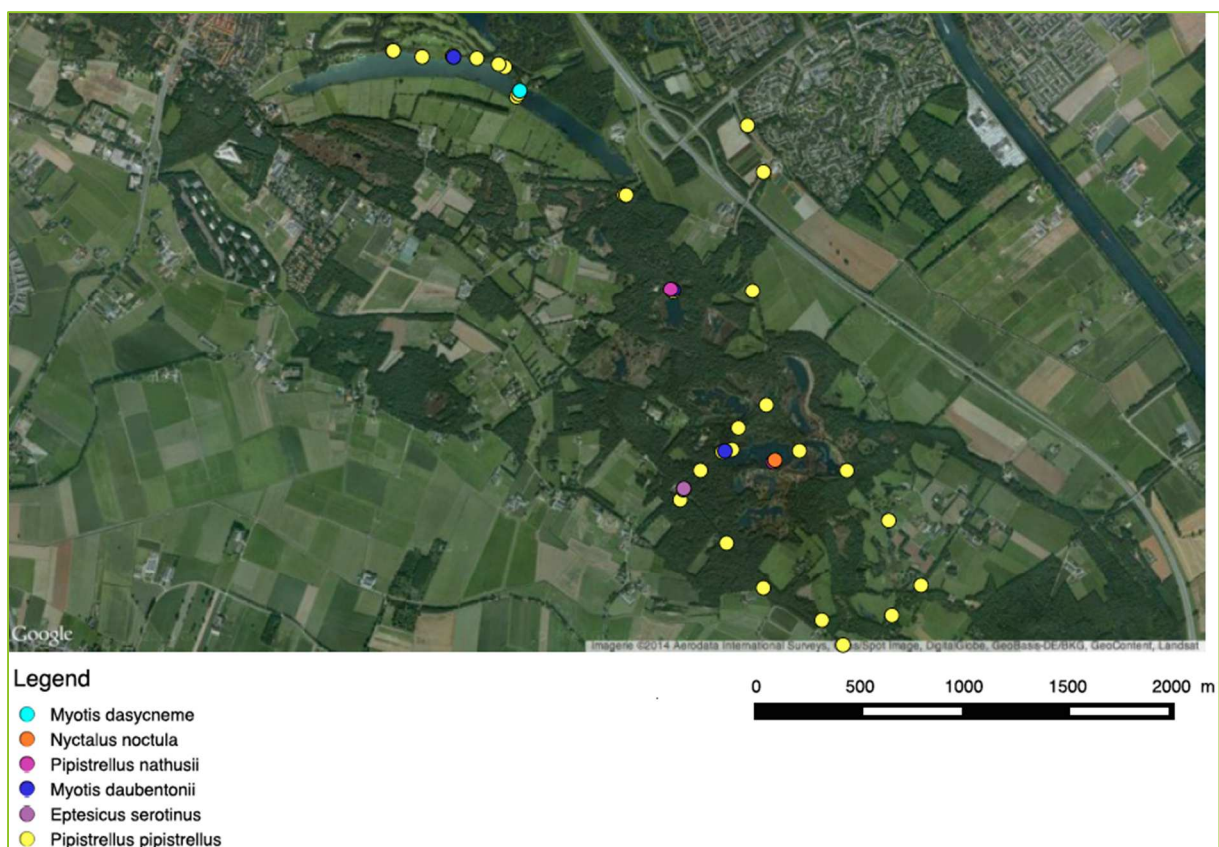
Another interesting point that has been noticed is the high activity of the common pipistrelle in tree lines during lactation in June. In fact, just after sunset and during few hours, the activity was highest in tree lines with lime trees (*Tilia* sp.). These trees were flowering at the same period and were very aromatic. One hypothesis is that they attract more insects while flowering and thus more bats enjoying the higher number of insects in these tree lines.

A last survey and sampling will be carried out in July in the same area. Any help is very welcome in order to find a maternity roost and new foraging habitats of the common pipistrelle in Wijchen.

Bastien Thomas, thomasbastien@hotmail.fr

Bat survey in Overasseltse en Hatertse Vennen

A bat survey has been carried out in the area of Overasseltse en Hatertse Vennen in March and April in order to identify the bat species present just before spring, only for few evenings. This area is interesting by providing different kinds of environments such as wet areas (lakes, canals, peat lands, ponds), wood lands, open fields, etc. Ultrasonic bat detectors have been used: one automatic ultrasound bat detector (the Batlogger™) and one time-expansion ultrasound detector (Pettersson D240x™). The Batlogger has been left at some places to record bat activity or used by riding in a car. The most common bat species contacted was the common pipistrelle (*Pipistrellus pipistrellus*). The other bat species contacted were the Serotine (*Eptesicus serotinus*), the Nathusius' pipistrelle (*Pipistrellus nathusii*), the common Noctule (*Nyctalus noctule*) and the Daubenton's bat (*Myotis daubentonii*) (figure 4). The three last ones were mainly contacted near wet areas, which provide suitable foraging habitats for them. This area has been restored last winter and some foraging habitats have probably been perturbed leading to a differential use of the foraging habitats.



Figuur 4. Vleermuiswaarnemingen Overasseltse en Hatertse Vennen.

Bastien Thomas, thomasbastien@hotmail.fr

Vleermuisexcursie 19 juni 2014: Balgoij e.o.

Op donderdag 12 juni 2014 vond de tweede vleermuisexcursie plaats. Dit keer met evenveel deelnemers als detectors: Hans Boer en Jordy Houkes waren rond 22.15 op de dijk bij de ingang van de Loonse Waard. Geen zomertortel, wel koekoek. Het duurde redelijk lang voor het echt donker was. Dit was waarschijnlijk de reden dat we op en rond de plassen van de Loonse Waard (nog) geen vleermuizen aantroffen. Wel een uil die laag over het water vloog en even later over ons heen...

Via de Maasdijk reden we richting Balgoij. Om 23:01 hoorden we de eerste gewone dwergvleermuis. Tot de Maas hoorden en zagen we twee rosse vleermuizen overvliegen en één laatvlieger. Daarna langs de Maas regelmatig weer dwergvleermuizen, die in de luwte tussen de dijk en (buitendijks) bomenrijen foerageerden. Bij camping Maasland twee roepende jonge ransuilen. In Balgoij zelf hoorden we een enkele dwergvleermuis; bij de kerk was het vrij rustig maar bij de toren aan de Wegelaar was het weer vrij druk met dwergvleermuizen. Via de Elshof reden we naar de Balgoyse Wetering, waar we hoopten op watervleermuizen. Die waren er niet, wel weer een passerende rosse vleermuis. Om toch nog watervleermuizen te horen zijn we teruggedreden langs het Wijchens Meer, en daar was het natuurlijk snel raak. Al met al vier soorten en om 1.00 uur weer thuis. De waarnemingen (behalve die langs het Wijchens Meer) zijn ingetekend in figuur 5.



Figuur 5. Vleermuiswaarnemingen 19 juni 2014. Rood = gewone dwergvleermuis, groen = laatvlieger, blauw = rosse vleermuis.

Hans Hollander, hanshollander@xmsnet.nl

De vleermuizen in de Passerel aan de Passedwardsstraat

De Gelderlander kopte begin juni 2014 “Vleermuizen zitten snelle bouw Passerel misschien in de weg”. Zoals bekend wordt de bouw van het appartementencomplex De Passerel in Wijchen belemmerd door de aanwezigheid van vleermuizen. Ze houden zich mogelijk op in de nog bestaande lift van het voormalige zorgcentrum De Elsthof aan de Klapstraat, dat in 2013 is gesloopt.

Door adviesbureau Looplan is in opdracht van de gemeente Wijchen ter plaatse onderzoek uitgevoerd ten behoeve van een eventueel benodigde ontheffing Flora- en faunawet. Dit is een standaard-onderzoek in dit soort situaties (sloop oude gebouwen). Een week lang is in de liftschacht gemonitord met een Batlogger, zoals die ook wordt gebruikt voor het lopende onderzoek in Wijchen ‘Vleermuizen in mijn tuin’. De opnamen toonden aan, dat in de directe omgeving verschillende soorten vleermuizen actief zijn: laatvlieger, ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis. Mogelijk heeft de liftschacht een functie als kraamverblijfplaats (jongen), zomer-, paar- of winterverblijf (Rapport Looplan: Activiteitenplan t.b.v. ontheffing Passedwardsstraat 69, Wijchen).

Lambert van Beusekom van de gemeente Wijchen vertelde, dat om de aan- of afwezigheid uit te sluiten, in 2014 wederom onderzoek plaatsvindt in de liftschacht. In het voorjaar van 2014 zijn geen vleermuizen waargenomen. Er volgt nog een najaarsronde; het onderzoek loopt nog t/m september 2014.

Vleermuisexcursies Wijchen

In augustus/september komen er weer twee excursies. Datum, tijd en locatie zullen per email worden aangekondigd. Eén van de excursies zal starten bij de Hernense Molen (ingang Hernense Bos) om uitvliegende grootoorvleermuizen te tellen.

Daarnaast is er bij de kerkzoldertellingen in Wijchen e.o., die ook in deze maanden plaats vinden, nog plek voor 1 persoon. De groep bestaat namelijk uit maximaal 4 personen. De tellingen vinden altijd plaats op een vrijdag. Aanmelden kan bij hanshollander@xmsnet.nl.

Oproep voor kopij!

Bijdragen voor deze nieuwsbrief, over vleermuizen in Wijchen (waarnemingen, vondsten, etc. etc.) graag mailen aan hanshollander@xmsnet.nl. Foto's zijn altijd van harte welkom, maar probeer verstoring van vleermuizen altijd te voorkomen! Nummer 5 verschijnt naar verwachting in september.



Figuur 6. QMC-mini en Petterson D100.